

באותם הימים

בשנת 1936 פנו אלי יצחק יגורי וזיידל בהצעה להוביל מיטעני נשק, תוך הסברת משמעותו של הענין והסיכון שבו. מעל לכל הוזהירוני על שתיקה מוחלטת. ואכן מאז לא סיפרתי לאף אחד במה עסקתי לעיתים בין עבודה לעבודה. רוב העבודות נעשו בזמני החופשי לאחר יום עבודה ארוך.

בשנת 1937 העברתי מרגמה 3" לאחד המשקים בעמק. הכיסוי היה שיכבת תלתן ירוק, שהיה מיצרך נדיר בארץ בשנים ההן. בדרך נתהדקה שיכבת התלתן הדקה וחלקי המרגמה בלטו מתוכה. לא חשדתי דבר והייתי בטוח שהכיסוי בסדר. משהגעתי לעפולה נתקלתי במחסום משטרת. כל המכוניות נבדקו בקפדנות. לפני היה מספר רב של מכוניות בתור לבידוק. יצאתי מתא הנהג וזרקתי מבט לארגז, לראות מה מצב המרגמה וכיסויה. חשכו עיני, הבסיס בלט מתוך התלתן. לא ידעתי מה לעשות. להסתלק? ודאי יחפשו את הנהג, וכשלא ימצאוהו יבדקו ביסודיות ויגלו את המרגמה. החלטתי לעבור ויהי מה. עליתי על האוטו וכיסיתי במידת האפשר את הבסיס. כאשר התקדמתי עם התור ניגש אלי שוטר ערבי וביקש קצת תלתן עבור הסוסים של השוטרים הבריטיים. ידעתי שזו הצלתי. קפצתי על האוטו וזרקתי לו מלוא חופניים תלתן ירוק. זה שימש לי תעודת-מעבר מצויינת. המרגמה הגיעה לתעודתה.

בדרך כלל נסעתי לבדי בלי ליווי. למקום עצמו לא הייתי מגיע אף-פעם. תמיד באה מכונית אחרת והיינו מעבירים את הנשק אליה, והיא הביאה אותו למקום המיועד. באחד הימים נסעתי לרעננה והפעם ליווה אותי יצחק יגורי. נסענו דרך ואדי ערה. בקצה הואדי, קרה לי תקר בגלגל. הסביבה כולה ערבית ואנחנו שני יהודים עם מיטען כזה. התחלתי להחליף את הגלגל. בינתיים התאסף המון ערבים מסביבנו. הרגשתי שאני כולי רועד מתוך מאמץ לסיים במהירות מכסימלית את החלפת הגלגל. פתאום השגחנו במכונית קטנה שעוברת אותנו וחוזרת, ושוב עוברת אותנו. חשבתי שנפלנו בפח. טרם ידעתי שיש לנו ליווי. היתה זו מכונית הליווי, אשר שמרה עלינו. בכפל מאמץ הצלחנו להחליף את הגלגל ולזוז, הוצעה שטפה אותי. הגענו בשלום לרעננה, שם לקח ממני את המכונית פיניה'לה ז"ל מנען והחזירה לי למחרת בבוקר.

*

פעם אחרת נסעתי לעין-חרוד מטעם המשק. לפנות ערב, כאשר עמדתי לחזור הביתה, עצר אותי יהודי ממושקף, לבוש מכנסיים קצרים, ואמר לי שהוא צריך אותי לעבודה מיוחדת. הסברתי לו שאיני יכול כי עלי לחזור ליגור, שם מחכה לי עבודה דחופה, וחוף מזה אינני מכיר אותו ואיני יודע מי ישלם לי עבור העבודה שהוא מזמן לי ללילה שלם. הוא הוציא פנקס, כתב לי פתק ואמר לי: מסור זאת ליצחק פרובר והגד לו שאני יצחק שדה, עיכבתי אותך ואני אחראי לתשלום עבור עבודה זו. כמובן שהסכמתי ונשארת לעבוד. באותו הלילה הובלתי מחלקה של פלוגת וינגייט, שכללה אנגלים ויהודים, אל ואדי בירה והחזרתי אותה לפנות-בוקר, לאחר קרב עז עם אנשי כנופיה ערבים, אשר שילמו באותו לילה מחיר יקר (מספר הרוגים ופצועים) בעד השוד והרצח בדרכים ובערים מעורבות. המחלקה חזרה ללא אבידות לעין חרוד.

ניסן גבאי

(מתוך ספר יגור)